

Doc. MUDr. Eva Mandysová, CSc., a MUDr. Pavel Formánek v letošním roce oslavují svoje významné životní jubileum a oba ve stejný den

Doc. MUDr. Eva Mandysová, CSc.

Evu Mandysovou jsem potkal poprvé v roce 1990 na půdě Výzkumného ústavu fyziologických regulací ČSAV, kam jsem se chodil vzdělávat, když ještě prakticky neexistovala kardiologie v Nemocnici Na Homolce (NNH). V tu chvíli jsem netušil, že za méně než dva roky se stane mojí kolegyní a na Kardiologickém oddělení Nemocnice Na Homolce stráví následujících bezmála 30 let.

Ačkoliv se to u dam nesluší, zde musím přece jen s pravdou ven a konstatovat, že Eva Mandysová se narodila 6. března 1951 v Praze a tamtéž i vystudovala Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze (dnes 1. LF UK) a studium ukončila v roce 1975 promocí. Ihned po promoci nastoupila do Ústavu embryologie FVL UK na Albertově a Albertov neopustila ani po třech letech, kdy začala pracovat na dětské patologii FVL UK v budově Hlavova ústavu, a to do roku 1980. Jen pro zajímavost, tam jsme se málem potkali již v té době, protože na albertovské patologii jsem pracoval v nultém ročníku v letech 1980–1981 a tam jsem také měl čest poznat manžela Evy Mandysové MUDr. Václava Mandyse, pozdějšího profesora patologie (potkali se hned na fakultě). Ten pak přesídlil na 3. LF UK, kam jinam než na půdu tamní patologie. S ním má dvě dcery.

Po pěti letech strávených převážně v teoretických ústavech Eva posléze přesedlala na pracoviště zabývající se klinickou prací a tím byl Výzkumný ústav tuberkulózy a plicních nemocí. To už byla v jiné části hlavního města Prahy, a to na Bulovce. A protože ani po čtyřech letech nechtěla opustit areál Bulovky, přesídlila o kousek dál, a to do Výzkumného ústavu fyziologických regulací (VÚFR) Československé akademie věd, kde se naplno mohla začít věnovat problematice klinické echokardiografie pod vedením Petra Niederleho. Koncem osmdesátých let ve VÚFR společně organizovali kursy echokardiografie, tedy jakési semináře, které se staly živnou půdou budoucích odborníků v oboru, a stali se tak součástí vznikající moderní české echokardiografie. Byla to také Eva Mandysová, která mně v té době pomohla orientovat se v této metodě, získat základní informace, a byla to také ona, která mě přesvědčila, že na naše oddělení jsem za tehdy „nekrřesťanské“ peníze pořídil první sondu pro jícnovou echokardiografii na Ho-

molku. Naše vztahy se díky stále užší spolupráci utužovaly, a tak netrvalo dlouho a Eva Mandysová, v té době již od roku 1991 s vědeckou hodností kandidáta lékařských věd, to když na půdě Fyziologického ústavu ČSAV obhájila dizertační práci na téma „Dipyridamolový test kombinovaný s izometrickou zátěží u ischemické choroby srdeční“, spolu s Petrem Niederlem zahájili svoje působení na Kardiologickém oddělení NNH. To bylo léto 1992. Stala se vedoucí echokardiografické laboratoře a úseku neinvazivní kardiologie a později se stala zástupkyní pro vědu a výzkum kardiologického oddělení. V době, kdy se v Nemocnici Na Homolce zotavoval v devadesátých letech ze své plicní operace prezident Václav Havel, byla i jeho ošetřující lékařkou.

Na Kardiologickém oddělení NNH pokračovala dále ve vědecké i klinické práci, věnovala se výuce studentů na 3. LF UK, kde také v roce 2008 habilitovala s prací na téma: „Neinvazivní hodnocení systolické funkce levé komory“. Eva Mandysová se velmi aktivně zapojila do práce České kardiologické společnosti, od roku 1996 byla členkou výboru Pracovní skupiny echokardiografie ČKS a po dobu šesti let vykonávala funkci předsedkyně výboru PS echokardiografie a z ní vzniklé Česká asociace kardiiovaskulárních zobrazovacích metod (ČAKVZM). Její zásluhy o rozvoj a práci v České kardiologické společnosti byly oceněny udělením čestného členství, a to již v roce 2011. Samozřejmě nesmíme zapomenout ani na její členství v Evropské kardiologické společnosti a řadu jejích odborných aktivit v rámci European Association of Echocardiography. Je tedy téměř jisté, že její specializace na echokardiografii, nebál bych se ani použít pojmu jako „echokardiografická škola Petra Niederleho“, se jí stala osudem a hlavní odbornou náplní. I s ohledem na to, jak se například zasloužila o rozvoj použití tkáňové dopplerovské echokardiografie u nás, je nutno její práci vysoce ocenit. Eva je zcela logicky i publikačně aktivní, je například spoluautorkou monografie „Echokardiografie“, dále publikovala knihy o kontrastní a jícnové echokardiografii. Je autorkou mnoha článků a odborných publikací v našich i zahraničních časopisech a její přednáškovou aktivitu na tuzemských i zahraničních kardiologických sjezdech lze směle hodnotit na výbornou. Není tedy divu, že je i aktivní lektorkou postgraduálního vzdělávání Institutu postgraduálního vzdělávání lékařů a byla a je pořadatelkou vzdělávacích kursů v echokardiografii.

Prisluší mi vůbec hodnotit životní a profesní pouť Evy Mandysové, a to nejenom s ohledem, že mám tu čest napsat toto připomenutí jejího životního jubilea? Mohu připustit odpověď: „Ano,“ zvláště s ohledem na všechny ty společně prožité chvíle v práci i mimo ni. Nepřisluší mi hodnotit, ale konstatovat, a to se vši skromností, že Eva Mandysová představuje úžasný příklad pro současné i budoucí lékařky – kardioložky! Zkrátka, že je možné se zhostit vysoce angažovaného profesního postu se vši ctí a vysokou erudovaností, s podporou rodiny a pracovního týmu, je žena typu Evy Mandysové úžasnou připomínkou

toho nejlepšího, co přináší ženský fenomén: pečlivost, slušnost a nadhled, a to nekonstatuji jako nějaký militantní feministka. Toho všeho si i já sám prostě na Evě vážím, je to pro mě důležité především a právě i po těch letech, které jsme strávili na společném pracovišti. Vzpomínám si, jak ještě začátkem devadesátých let spolu s Petrem Niederlem, Bohdanem Kallmunzerem na půdě VÚFR plánovali možnost založení efektivního kardiologického pracoviště na Homolce, jak jsme v Drážďanech připravovali naši první společnou klinickou studii, kam jsme vyráželi vozem Citroën s možností nastavení polohy podvozku a ještě po německých „hitlerkách“, jsme si říkali, jak se nám to krásně jede, jak jsme později přicházeli s úžasným pozorováním pozitivního efektu „resynchronizační“ léčby u nemocných se systolickou dysfunkcí a rozšířeným komplexem QRS u jedné z našich prvních pacientů.

Vážím si toho, že Eva je stále svěží, dynamickou a aktivní součástí kolektivu kardiologického oddělení a celé české kardiologické obce, a tedy i já sám za sebe, za kolektiv pracovníků kardiologického oddělení NNN a také za členstvo České kardiologické společnosti si dovoluji Evě Mandysové blahopřát k jejímu životnímu jubileu a zároveň i poděkovat nejenom za tu spoustu odvedené práce! *Přejeme Ti, Evo, mnoho zdraví a svěžesti do dalších let!*

MUDr. Pavel Formánek

Tohoto věčně mladého muže jsem vždy považoval za svého souseda. Pochází totiž oba dva z pražských Vršovic, ale on zůstal Vršovickým věrný, když absolvoval gymnázium v Praze v Přípotoční ulici, zatímco já už na základku utekl do Nuslí. Potkali jsme se pak znovu. To už byl po absolvování vysoké školy, a to konkrétně Fakulty všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze, od roku 1985 na půdě pražského Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM). Tam nastoupil okamžitě v roce 1985, a to nejdříve na Koronární jednotku Kliniky kardiologie pražského IKEM, kde pracoval a získával první znalosti z kardiologie pod vedením pozdějšího profesora Vladimíra Staňka. Byl to právě profesor Staňek se svým výjimečným smyslem pro hledání nových talentů, který přesvědčoval Pavla, aby okusil kouzlo intervenční kardiologie. Pavel sám se zprvu k této nabídce a zároveň výzvě specializovat se v tomto suboboru stavěl poměrně negativně, protože mu nepřípadal nijak příjemný pohled na krev, ale po nějakém tom váhání skutečně někdy v roce 1992 provedl svoji první koronární intervenci. Stalo se

to pod odborným vedením Jozefa Kováče, ale to se ještě koronární intervence v IKEM prováděly jak v bývalém pavilonu B1 i B5. To už se ale chystal k atestaci z kardiologie, kterou získal ve stejném roce zase jako já, tedy v roce 1993.

Znovu jsme se začali potkávat, když jsem na Kliniky kardiologie IKEM po své atestaci začal nepravidelně-pravidelně docházet, abych se zdokonalil v katetrizačních technikách, hlavně v souvislosti s potenciálním zavedením intervenční kardiologie na půdě Nemocnice Na Homolce. Tehdy jsem tam chodil tuším každý patek a velmi často jsem byl u stolu právě s Pavlem Formánkem. Takže netrvalo dlouho, a protože měl v sobě zakořeněný ten duch „čistoty“, začali jsme soutěžit, kdo udělá výkon bez jediné kapky krve na rouškování. Vytvořili jsme si za tu relativně krátkou dobu velmi vřelý vztah, a také asi proto dlouho neváhal, a když jsme na homolkovskou kardiologii prosadili zakoupení prvního specializovaného angiografického přístroje k vyšetřování a intervenci věnčitých tepen, souhlasil s možností svého životního přestupu. Pavel se stal tedy prvním vedoucím úseku intervenční kardiologie v NNN a začal od nuly budovat a tvořit kolem sebe specializovaný tým, a tím dal základ k rozvoji této metody i v Nemocnici Na Homolce. V té době jsme spolu prováděli koronární intervence každé úterý a pátek a mohu s klidným svědomím konstatovat, že pokud ovládám nějaké dovednosti na poli intervenčních technik, pak je to právě díky Pavlovi Formánkovi. Má totiž v sobě úžasný dar trpělivosti a schopnosti, řekl bych, až metodického vedení.

Pamatuji se například na naše první společné výjezdy na konferenci Transcatheter Cardiovascular Therapeutics (TCT), když se ještě konaly výhradně ve Washingtonu DC. Byli jsme tam spolu v době, kdy tam prakticky nebyl nikdo z České republiky, to mluvím právě o letech 1996, 1997. Díky kamarádovi Slávkovi Januškovici jsme také spolu na Homolce provedli první alkoholovou septální ablací v roce 1999 u nemocného s hypertrofickou kardiomyopatií a pak jednu z prvních alkoholových ablací epikardiálního ložiska komorové tachykardie u nemocného s arytmií bouří někdy kolem roku 2001. Byly to krásné roky rozvoje české intervenční kardiologie, která začala díky studiím PRAGUE a zvláště, ale nejenom Petrovi Widimskému mít dobré jméno nejen v Evropě, ale po celém světě. Právě Pavel Formánek byl hlavním zkoušejícím u nás na Homolce pro řadu studií, jakými byly studie PRAGUE-2, studie podpořené grantem NIH, což byly studie BARI a BARI 2D a dále třeba studie ASSENT-4 PCI. Pavel jako představitel tehdejší nové generace intervenčních kardiologů je také dlouhodobým členem České kardiologické společnosti a aktivně se podílí na činnosti a organizaci akcí České asociace intervenční kardiologie, zejména velmi oblíbených a úspěšných workshopů.

Pavel Formánek je s velmi krátkou přestávkou stabilní a nedílnou součástí týmu kardiologie Nemocnice Na Homolce. Vážím si ho pro jeho přátelskou, klidnou a přemýšlivou povahu, pro schopnost odhadnout, který postup je pro pacienta ten nejlepší. Vážím si ho zároveň i pro jeho vztah k rodině, jeho manželce Romaně a jeho dětem.

Přejeme tedy za celý kolektiv kardiologie Nemocnice Na Homolce a českou kardiologii Pavlovi Formánkovi mnoho zdraví a sil do dalších úspěšných profesních let, mnoho spokojených pacientů a hodně prožitého štěstí v kruhu rodiny.

Petr Neužil

MUDr. Pavel Formánek s manželkou Romanou